

Länsstyrelsen
Värmland

Samhällsbyggnad
Jörgen Persson
010-2247461

YTTRANDE

Datum
2019-09-24

Sida
1(3)
Beteckning
420-8508-2019

Regeringskansliet
Infrastrukturdepartementet

Yttrande över betänkandet Biojet för flyget SOU 2019:11

Infrastrukturdepartementets diarienummer I2019/01357/E.

Ställningstagande

Länsstyrelsen Värmland tillstyrker utredningens förslag, med förbehåll av nedanstående synpunkter. Länsstyrelsen ser positivt på att införa styrmedel som minskar flygets klimatpåverkan. Den omfattande samhällsomställning på kort tid som Sverige står inför i skenet av hotande klimatförändringar innebär att alla sektorer, inklusive flyget, behöver ta ansvar och bidra till minskad klimatpåverkan.

Samtidigt vill Länsstyrelsen framhålla betydelsen av att Sverige även intensifierar sitt engagemang för skärpta globala insatser som minskar flygets klimatpåverkan, och som leder till att branschen bär sina egna miljökostnader och att ökningen av antalet resor hålls nere. Här delar Länsstyrelsen utredningens bild av att dagens internationella styrmedel är otillräckliga.

Synpunkter på utredningens förslag

Mål för minskade utsläpp i flyget (kapitel 9.4)

Länsstyrelsen välkomnar förslaget att ge Miljömålsberedningen i uppdrag att ta fram mål för minskade utsläpp i flyget, och stödjer att ett sådant mål bör ta sin utgångspunkt i ett konsumtionsperspektiv och omfatta utrikesflyget. Ur ett konsumtionsperspektiv står svenskarnas flygresor för betydande utsläpp, motsvarande den inrikes personbilstrafiken. Samtidigt står utrikesflyget för merparten av flygets utsläpp och är den del av flygandet som ökar. Ett sådant mål skulle även till viss del kunna fylla funktionen av ett nationellt mål för konsumtionsbaserade utsläpp, något som i dagsläget saknas. Länsstyrelsen ser ett stort behov i det regionala klimatarbetet av tydliga målsättningar kring Sveriges ambition för att begränsa konsumtionens klimatpåverkan. Målet bör ta hänsyn till framtida teknikutveckling (till exempel elflyg) och att råvaror för produktion av biojetbränsle ska vara producerade på ett hållbart sätt.

En långsiktig reduktionsplikt för flygfotogen (kap 9.5)

Länsstyrelsen tillstyrker utredningens huvudförslag att införa en reduktionsplikt för flygfotogen som tankas i Sverige, vilket skulle gynna en succesivt ökad inblandning av biojetbränsle med god klimatprestanda. Såsom utredningen påpekar så är dock reduktionsplikten inte tillräcklig för att begränsa flygets utsläpp fullt ut. Höghöjdseffekter gör att klimatpåverkan från flyget är betydande även om enbart biobränsle skulle användas. Dessutom varierar biojetbränslets klimatprestanda beroende på produktionssätt och råvara, samtidigt som bioråvara är en begränsad resurs. Reduktionsplikten bör därför kompletteras med åtgärder för energieffektivisering, överflyttning till andra trafikslag och minskat flygande. Av denna anledning är det välkommet att även andra åtgärder utöver reduktionsplikt föreslås.

För att undvika eventuella negativa konsekvenser för mindre regionala flygplatser bör justeringar av andra styrmedel som påverkar flyget övervägas. Värmland har en hög andel internationellt ägda företag, och i länets mindre kommuner är det inte ovanligt att den lokala arbetsmarknaden domineras av ett eller flera stora exportberoende företag med utländskt ägande. För dessa företag kan tillgång till en lokal flygplats vara avgörande. Samtidigt bör alternativen till flyget stärkas. Därför är det välkommet att utredningen föreslår åtgärder för att stärka tåget som alternativ till flyget.

Staten som föregångare (kapitel 9.6 och 9.7)

Länsstyrelsen ser positivt på förslagen för att göra det möjligt att upphandla biojetbränsle i de statliga ramavtalen, liksom flera förslag som kan skynda på Forsvarsmaktens omställning till biojetbränsle. Det är angeläget att staten går före och visar att omställningen är möjlig. För Länsstyrelsen är det mycket viktigt att kunna visa på gott föredöme för att skapa tilltro till vårt uppdrag att främja, samordna och leda det regionala arbetet inom energiomställning och minskad klimatpåverkan. Vidare ser Länsstyrelsen att förslaget om att ge Forsvarsmakten i uppdrag att utreda förutsättningarna för inhemsk produktion och användning av biojetbränsle för försvarets egna ändamål är en viktig fråga ur ett beredskapsperspektiv.

Ett investerings- eller driftsstöd behöver utredas (kapitel 10.2.4)

Länsstyrelsen stödjer förslaget att ge Energimyndigheten i uppdrag att analysera behov och utformning av ett drift- eller investeringsstöd för produktionsanläggningar för biodrivmedel för flyget. Samtidigt vill Länsstyrelsen understryka vikten av att produktionen av biojetbränslet måste vara hållbar i alla led. Bioråvara är en begränsad resurs och det är inte självklart att biojetbränsle är den resurseffektivaste användningen, vare sig för att minska klimatpåverkan eller ur ett samhällsekonomiskt perspektiv. Utredningens direktiv bör därför utformas så att den tar ett helhetsgrepp inklusive resurseffektiv användning av bioråvara samt hänsyn till biologisk mångfald och skogens inlagring av kol.

Stöd för hållbara konsumentval (kapitel 10.3.1 och 10.3.2)

Länsstyrelsen välkomnar förslaget att utreda nyttorna med att upphandla nattågstrafik för linjer inom hela Sverige samt för linjer till orter utanför Sverige, samt förslaget om en klimatdeklaration av flygresor. Det är positivt att utredningen genom dessa förslag tar ett bredare grepp kring flygets klimatpåverkan genom att stärka de klimatsmarta alternativen. En viss del av svenskarnas utrikesresor kan på sikt ersättas av andra mer klimatsmarta färdmedel än flyg.

Tillförordnad landshövding Johan Blom har fattat beslut om detta yttrande. Klimat- och energistrateg Jörgen Persson har varit föredragande. I den slutliga handläggningen deltog också tillförordnat länsråd Bengt Falemo.